

**Міністерство охорони здоров'я України
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР
КОНТРОЛЮ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ МІНІСТЕРСТВА
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»**

**Запорізький державний медико-фармацевтичний університет
Департамент охорони здоров'я Запорізької облдержадміністрації**

Т Е З И

**Науково-практичних та наукових робіт на тему
«Моніторинг, аналіз та оцінка ризиків стану здоров'я населення
Запорізької області»**

*м. Запоріжжя
2023 рік*

через централізовану систему водопостачання, призводить до все більшого використання для питних потреб доочищеної води.

Мета роботи – надати порівняльну гігієнічну оцінку доочищеної питної води, яка виготовляється та реалізується в пунктах розливу м. Запоріжжя з питною водою, що подається до споживачів через централізовану систему водопостачання.

Методи. Протягом 2018 – 2023 р.р. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ» досліджено 1554 проби питної доочищеної води, яка реалізується з пунктів розливу у м. Запоріжжя за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками. Гігієнічну оцінку отриманих результатів надано згідно з ДСанПІН 2.24-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Результати. Результати проведених досліджень (1554 проби) свідчать, що у доочищеній воді, зменшення вмісту кальцію (діапазон фактичних значень 0,3 - 16,0 мг/дм³), рівня загальної жорсткості (0,5 - 1,0 ммоль/дм³), сухого залишку (30 - 150,0 мг/дм³) у доочищеній питній воді відбувається до концентрацій, які у 25 - 63% проб достовірно ($p < 0,05$) значно нижчі за рекомендовані Додатком 4 ДСанПІН 2.24-171-10 Показники фізіологічної повноцінності мінерального складу питної води.

Висновки. Доочищена питна вода, яка реалізується з пунктів розливу м. Запоріжжя, за вмістом кальцію, сухого залишку, рівня загальної жорсткості, водневого показника у 25 - 63% проб достовірно ($p < 0,05$) нижчі за рекомендовані Додатком 4 ДСанПІН 2.24-171-10 Показники фізіологічної повноцінності мінерального складу питної води.

Незважаючи на виявленні відхилення по показникам фізіологічної повноцінності - вживання доочищеної води є більш безпечним для здоров'я людини, ніж водопровідна. Разом з тим питання доочищеної питної води, яка виготовляється та реалізується в пунктах розливу м. Запоріжжя потребує подальшого вивчення.

Реалізація принципів медицини 4Р при проведенні оцінки впливу забрудненого атмосферного повітря на стан здоров'я населення

доцент, к.мед.н. Севальнєв А.І., Волкова Ю.В.

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

У ХХІ столітті в Україні, як і в більшості європейських країн, поширеність хронічних неінфекційних захворювань є пріоритетною проблемою громадського здоров'я, яка негативно позначається на медико-демографічній ситуації. Тому метою загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір» стало збереження та зміцнення здоров'я, профілактика та зниження показників захворюваності, інвалідності та смертності населення, підвищення якості та ефективності надання медико-санітарної допомоги,

забезпечення соціальної справедливості і захисту прав громадян на охорону здоров'я.

Зрозуміло, що досягнення цієї мети потребує змін медичної парадигми від реакції на хворобу до превенції розвитку патології в конкретного пацієнта.

Американський вчений Лерой Едвард Худ запропонував концепцію чотирьох основних складових медицини (медицина предиктивна, превентивна, персоніфікована та партисипативна), на яких має базуватися сучасна медицина.

Предиктивність – це оцінювання ймовірності (виявлення факторів ризику) розвитку тієї чи іншої патології в конкретної особи.

Профілактичність (превентивність) – це принцип, який передбачає систему заходів, що дають можливість мінімізувати та контролювати ризики для розвитку захворювань.

Персоніфікованість – це індивідуальний підхід до кожної людини.

Партисипативність – передбачає активну участь пацієнта в прийнятті медичних рішень, тісну співпрацю його з медиками та всіма учасниками діагностично-лікувального процесу.

Такий підхід допоможе виявляти та лікувати порушення у здорових людей задовго до появи симптомів захворювання, таким чином оптимізуючи здоров'я людей та уникаючи захворювань. А ефективне впровадження принципів медицини «4Р» можливе у будь-якій галузі медицини. Так на прикладі вивчення та аналізу впливу забрудненого атмосферного повітря на стан здоров'я населення можна в цьому впевнитися.

Додержання принципу предиктивності дозволяє встановити не лише фактори ризику (пріоритетні забруднюючі речовини), а й групи ризику серед населення.

Принцип профілактичності полягає у розробці системи заходів щодо мінімізації негативного впливу аерополітантів на здоров'я, а відповідно збереження здоров'я як на індивідуальному, так і популяційному рівнях, й недопущення розвитку патології.

Персоніфікованість, тобто індивідуальний підхід до контролю за здоров'ям, полягає у наданні науково обґрунтованих рекомендацій, конкретних настанов, в першу чергу, щодо способу життя та профілактичних заходів щодо недопущення розвитку захворювань серед пацієнтів.

Партисипативність - залучення пацієнта до активної участі у справі збереження та зміцнення його здоров'я. Для реалізації цього принципу фахівці мають своєчасно надавати достовірні відомості щодо якості повітря, індексу його забруднення, рівнів ризику розвитку патології. Адже така інформація потенціює активні дії самого пацієнта. Отже пацієнт перетворюється на суб'єкт діяльності.

Таким чином, впровадження нової парадигми охорони здоров'я орієнтує суспільство на більше широке впровадження превентивних заходів. А в цьому аспекті аналіз впливу стану забруднення атмосферного повітря на стан здоров'я населення є безперечно актуальним.

Оцінка забруднення автотранспортом атмосферного повітря зваженими частками ультрадисперсного діапазону у м. Запоріжжя

доцент, к.мед.н. Шаравара Л.П.

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Актуальність. Останніми роками спостерігається активне зростання кількості автотранспорту та його концентрації у великих містах. Встановлено, що саме транспортні засоби у результаті викидів з двигунів внутрішнього згорання, зносу гальмівних систем, стирання автомобільних шин та дорожнього покриття є основним джерелом забруднення атмосферного повітря оксидом вуглецю, оксидом азоту, альдегідами, тетраетилсвинцем, пилом, у тому числі зваженими частинками дрібнодисперсного та нанорозмірного діапазону. Відомо, що висока концентрація дрібнодисперсних зважених частинок у атмосферному повітрі є причиною передчасних смертей від серцево-судинної та дихальної патології, онкологічних хвороб. Влив зважених частинок нанорозмірного діапазону на сьогодні вивчається у різних країнах світу дуже активно, встановлено, що вони мають здатність накопичувати на своїй поверхні високотоксичні речовини та за рахунок своїх розмірів проникати у нижні відділи дихальних шляхів і звідси мати різний характер впливу на організм в залежності фізико-хімічних властивостей. Тому присутність у атмосферному повітрі зважених частинок ультрадисперсного діапазону є безперечною загрозою для здоров'я населення. **Таким чином** дослідження вмісту ультрадисперсних зважених частинок у атмосферному повітрі міст, джерелом яких є автотранспорт, залишається актуальним питанням.

Мета роботи. Оцінка забруднення атмосферного повітря зваженими частинками ультрадисперсного розміру від пересувних джерел у м. Запоріжжя.

Аналіз анкетування лікарів загальної практики – сімейної медицини Запорізького району Запорізької області з питань обізнаності щодо куріння, як фактору ризику неінфекційних захворювань. Макаров Д.О., Черкасова В.В., Мотовиця Н.Я. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	21 - 23
Аналіз акустичного забруднення територій, що безпосередньо прилягають до будівель лікарень за результатами здійснення моніторингу у 2018 – 2023 роках. Гаврікова О.П., Нурієва О.Ф., Пантюхова В.Б., Блохінов А.В., Пчолкіна О.С., Дмитренко Р.Ю. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	23 - 26
Роль Запорізького обласного центру контролю та профілактики хвороб в проведенні заходів контролю радіаційної безпеки населення при можливій радіаційній аварії на Запорізькій АЕС. Тищенко Т.М., Макаров Д.О., Лемешко Л.Т., к.м.н. Костенецький М.І. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	26 - 27
Оцінка ризику впливу питного водопостачання на здоров'я населення м. Запоріжжя та Запорізького району у воєнний час. Колеров О.І., Тулушев Є.О., Зверев Г.В., Бакуліна І.С., Тищенко Т.М. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ», Хомутов В.О., Валюх О.С. ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	27 - 29
Порівняльна характеристика якості води централізованого і децентралізованого водопостачання в населених пунктах Запорізького району Запорізької області. Мінаєва Л.М. Вільнянське відділення ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ», Колеров О.І., Зверев Г.В. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	29 - 31
Особливості здійснення моніторингу якості питної води та води відкритих водойм в умовах воєнного стану. Ульяник Л.В., Шиловська Н.М., Квочка Т.Г., Зирянова Т.М., Кострикін Н.В. ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ», Колеров О.І. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	31 - 33
Щодо гігієнічної оцінки доочищеної питної води, яка виготовляється та реалізується в пунктах розливу м. Запоріжжя. Хомутов В.О., Валюх О.С., Дудка Г.І., Зирянова Т.М. ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ МВ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ», Тулушев Є.О. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	33 - 34
Реалізація принципів медицини 4Р при проведенні оцінки впливу забрудненого атмосферного повітря на стан здоров'я населення. доцент, к.мед.н. Севальнев А.І., Волкова Ю.В. Запорізький державний медико-фармацевтичний університет	34 - 36
Оцінка забруднення автотранспортом атмосферного повітря зваженими частками ультрадисперсного діапазону у м. Запоріжжя. Доцент, к.мед.н. Шаравара Л.П. Запорізький державний медико-фармацевтичний університет	36 - 38